

İstanbulun kara surların- da bir cevelân

- 6 -

Herakliyüs surları

İstanbul kara surlarının Haliç tara-
fındaki son kısımlarını teşkil eden He-
rakliyüs surunu ziyaret etmek için es-
kiden Ksilporta denilen yerden yani
ahşap kapıdan itibaren, Haliç sahilinde
ki suru takip ederek Ayvansaray vapur
iskelesinden gelen yolun karşısındaki
eski Ayvansaray kapısına kadar gelme-
li. Buradan girip sağa saptıktan sonra
suru iç taraftan takip etmeli. Biraz
sonra sol kolda ve köşede görülen ve
eski bir Bizans kilisesi olduğu şeklin-
den anlaşılan küçük bina «Tokludede»
mescididir ki, eski «Ayatekla» dır. Bu
köşeyi dönerek ileriye gidince küçük
bir meydanlığa gelinir ki, burada Herak-
liyüs surunun iç tarafı tamamen görü-
nür.

Bunun el'an mevcut olan bir merdi-
veninden tepesindeki karako. yoluna çı-
kılırsa, burada eskiden Ayvansaray te-
pelerini işgal eden meşhur Blagerna sa-
rayının iç kapısını müdafaaya mahsus
olan «Ateş deliği» görülebilir. Buradan
şehre hücum edenlerin üzerine kızgın
yağ veyahud katran dökülürdü. Tek-
rar meydana inip sağa doğru yola de-
vam edince bir mezarlığın kapısı önüne
gelinir. Bu kapının üzerindeki kitabeden
anlaşıldığına göre, burası sahabelerden
Hazretli Ebu Seyibetülhadra'nın türbe-
sidir. İç taraf karşısındaki kapıdan gi-
relim. Herakliyüs suru ile beşinci Leon
suru arasındaki sahada bulunmuş olu-
ruz. Sağda İstanbulu muhasaraya gel-
miş olan arap kumandanlarından Ham-
dullah Ensarinin türbesi vardır. Mezar-
lığın ortasında bulunan, etrafı sakat bir
parmaklıkla çevrili mezar Toklu İbra-
him dedenin kabridir.

Mezarlığın sağ tarafındaki kısma gi-
rilirse, sol kolda küçük bir binanın önün-
den geçilir ki burası da «Aya Bazil» a-
yazmasıdır. Eskiden Blagerna sarayı-
nın kapısı da burada idi.

Bu küçük muhit dahilinden tekrar dış
şarıya çıkarak ve sağa dönerek bir yo-
kuştan ve Blagerna sarayının eski sur
bakayası üzerinden yukarıya doğru çık-
malı. Büyük bir çınar ağacına gelinir
ki altında çeşme vardır. Sağdaki kapı-
dan İvaz efendi camlinin iç avlusuna
girilir. Bu avluya girilince nihayette ve
sağda bir çukur görünür. İşte buradan
Kostantin hapishanelerinin methaline
varılır. Çukura inmezden evvel sol kol-
da bulunan bir evin kapısından İzak
Lanj kulesinin üst katına girilebilir. Bü-
yük çınar ağacına doğru geri gelmeli ve
ayni istikamette ilerlemeli.

Soldaki büyük duvarlar eski Blagerna
sarayının bakayasıdır. İlk sokaktan sa-
ğa döndürülse, Eğrikapıya varılır. Eğri-
kapının dışından suru Hançe doğru ta-
kip edersek Eyüp caddesine varmadan
evvel İzak Lanj ve Anemas kulelerinin
önünden geçmiş oluruz.

İptidalarda bu iki kule ile bunlara bi-
tişik olan hapisane Blagerna sarayının
akşamından bulunuyordu. Bunların er-
zak ambarı vazifesini görmüş oldukları
zannedilmektedir. İç tarafta hâlâ mev-
cut olan helezoni merdiven muhtelif
katlar arasında muvasalayı temin edi-
yordu. Bu kuleler tesadüfen hapisane
haline konulmuş ve buraya ilk mahpus
olarak atılan meşhur zatın ismini almış-
tır.

TÜRK ARGÜS
GALATA, SİGORTA HAN
TELEFON: 41634

18 Ağustos 1945

Gazete : Son Posta

tır.

Kuzeydekine «Anemas kulesi» derler. İmparator aleyhine fesad tertip eden Kandıye kralının oğlu Mişel Anemas buraya hapsedildiği için kuleye o isim verilmiştir. Bir de imparator Andronik Komnen buraya hapsedilmiştir. Bu imparatorun sürdürdüğü rezilâne zevk ve sefahet hayatına millet tahammül edememiş, isyan çıkarmıştı. Sonraları patrik nasbedilmiş olan Harto Filaks ta buraya hapsedilmiş olanlar arasındadır. İki kule ile beraber hapishane Herakliyüs surunun dışında bir kül teşkili etmekte işeler de kimin tarafından ve ne zaman inşa edildikleri iyice belli değildir.

Daha yukarıda Aya Nikola ismini taşıyan bir kule vardır. Bu kule de Roman Leharn'ın bir kitabesi vardır.

Blagerna'nın iç kapısından girerken sol koldaki güney kulesi üzerinde de ya ikinci Mişel'in (829), yahud Teofilin (842) şerefine olmak üzere kiremitten terkip edilmiş bir kitabe vardır. Ait kısımları güzelce yontulmuş taş parçalarından ve üst tarafları da ince tuğla tabakalarından müteşekkil olan bu kuleler pek güzeldir.

Boğaziçi Üniversitesi

Arşiv ve Dokümantasyon Merkezi

Kişisel Arşivlere İstanbul'da Bilim, Kültür ve Eğitim Tanıtı

Aziz Ogan Koleksiyonu

OGNIST0400207